

رهبری کریمانه در مدیریت اسلامی

مؤلف: علی آقا پیروز
 ترجمه: ...
 شابک: ...
 سال انتشار: ...

www.ketab.ir

فصل اول: مبانی و مفاهیم

1-1- مفهوم رهبری

1-2- مفهوم مدیریت

1-3- مفهوم رهبری کریمانه

1-4- تفاوت رهبری و مدیریت

1-5- اهمیت رهبری کریمانه در مدیریت اسلامی

1-6- اهداف رهبری کریمانه

1-7- ویژگی‌های رهبری کریمانه

1-8- نقش رهبری کریمانه در جامعه اسلامی

1-9- چالش‌های رهبری کریمانه

1-10- راهکارهای تقویت رهبری کریمانه

1-11- نتیجه‌گیری

1-12- منابع و مآخذ

رهبری کریمانه در مدیریت اسلامی

علی اقا پیروز

ناشر: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

چاپ دوم: ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

طراح جلد: رؤیا نگاران

چاپ و صحافی: منبج وصال

سرشناسه: آقا پیروز، علی، ۱۳۴۶.

عنوان و نام پدیدآور: رهبری کریمانه در مدیریت اسلامی، علی اقا پیروز.

مشخصات نشر: تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۲۹۶ص.

شابک: ۴ - ۵۰۲ - ۶۰۰ - ۱۰۸ - ۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

یادداشت: کتابنامه. یادداشت: نمایه.

موضوع: رهبری - جنبه‌های مذهبی - اسلام.

موضوع: Leadership - Religious aspects - Islam.

موضوع: رهبری - جنبه‌های اخلاقی.

موضوع: Leadership - Moral and ethical aspects.

موضوع: مدیریت (اسلام).

موضوع: Management - Religious aspects - Islam.

شناسه افزوده: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

رده‌بندی کنگره: ۲۵۴ / ۹ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۶۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۹۱۶۰۴

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

دفتر مرکزی: تهران، خیابان شهیدبهشتی، تقاطع بزرگراه

شهید مدرس، پلاک ۵۶ تلفن: ۸۸۵۰۵۴۰۲ - ۸۸۵۰۲۳۴۱

فرهنگستان کتاب اندیشه: تهران: خیابان انقلاب، روبروی

درب اصلی دانشگاه تهران، پلاک ۱۲۴۸، تلفن: ۶۶۱۷۵۶۷

www.poiict.ir

همه حقوق محفوظ است

فهرست

۱۱	پیشگفتار.....
۱۵	مقدمه.....
۱۵	۱. بیان مسئله.....
۱۶	۲. پرسش‌های تحقیق.....
۱۶	۳. پیشینه تحقیق.....
۱۷	۴. ضرورت تحقیق.....
۱۷	۵. اهداف تحقیق.....
۱۷	اهداف فرعی.....
۱۸	۶. فرضیه.....
۱۸	۷. کاربردها.....
۱۸	۸. نوآوری تحقیق.....
۱۹	۹. روش تحقیق.....
۲۰	۹-۱. رویکردها.....
۲۳	۹-۲. فرایند تحقیق.....
۲۵	۱۰. ساختار تحقیق.....
۲۷	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۲۸	۱. مدیریت.....
۲۸	۲. وظایف مدیریت.....
۲۹	۳. مدیریت اسلامی.....

۳۳ رهبری	۴
۳۵ ۴-۱. ماهیت و عناصر	۱
۳۷ ۴-۲. رهبری و تحول	۲
۴۰ ۵. رهبری کریمانه	۵
۴۱ ۶. تفاوت رهبر با مدیر	۶
۴۳ ۷. اهمیت و جایگاه رهبری	۷
۴۷ ۸. تحدید دقیق موضوع تحقیق	۸
۴۹ نتیجه‌گیری	۹
۵۱ فصل دوم: نظریه‌های رهبری	
۵۱ ۱. نظریه‌های سنتی	۱
۵۱ ۱-۱. نظریه‌های خصوصیات فردی	۱
۵۳ ۱-۲. نظریه‌های رفتاری	۲
۵۶ ۱-۲-۱. مطالعات رهبری آیووا	۱
۵۷ ۱-۲-۲. مطالعات رهبری اوهایو	۲
۵۸ ۱-۲-۳. نظریه لیکرت و همکاران	۳
۵۹ ۱-۳. نظریه‌های اقتضایی	۳
۶۶ ۲. نظریه‌های جدید در رهبری	۲
۶۶ ۲-۱. اسناد رهبری	۱
۶۷ ۲-۲. رهبری فرهمند (کاریزما)	۲
۶۸ ۲-۳. مراوده رهبر - عضو	۳
۶۹ ۲-۴. رهبری تبادلی	۴
۷۰ ۲-۵. رهبری خدمتگزار	۵
۷۳ ۲-۶. رهبری تحول‌گرا	۶
۷۷ ۲-۷. رهبری معنوی	۷
۷۹ ۲-۸. رهبری اخلاقی	۸
۸۰ ۲-۹. رهبری بصیر	۹
۸۲ نتیجه‌گیری	۹

فصل سوم: مبانی و اصول رهبری در مدیریت اسلامی ۸۵

۱. مبانی رهبری ۸۶

۱-۱. نگرش نفی فضیلت از ریاست ۸۷

۱-۲. نگرش نفی تحکم از ریاست ۸۹

۱-۳. نگرش ابزاری به ریاست ۹۱

۱-۴. نگرش آزمونی ۹۴

۱-۵. نگرش امانی ۹۶

۱-۶. نگرش کریمانه به زیردستان ۹۸

۱-۷. نگرش کارمندمدارانه ۱۰۵

۲. اصول رهبری ۱۱۱

۱-۲. تقوا و خودساختگی ۱۱۱

۲-۲. عدالت و انصاف ۱۱۴

۲-۳. هم‌سطحی و ساده‌پسندی ۱۲۰

۲-۴. خیرخواهی و امانت‌داری ۱۲۳

۲-۵. سعه صدر ۱۲۶

۲-۶. پیشگامی ۱۳۰

۲-۷. برخاسته از درون ۱۳۱

۲-۸. علم و تخصص ۱۳۳

۲-۹. بصیرت ۱۳۵

۲-۱۰. استقامت و پایداری ۱۳۷

۲-۱۱. بیان شیوا و رسا ۱۳۹

۲-۱۲. آراستگی ۱۴۲

نتیجه‌گیری ۱۴۴

فصل چهارم: شیوه رهبری در مدیریت اسلامی ۱۴۷

۱. آموزه‌های قرآنی و شیوه رهبری ۱۴۷

۲. آموزه‌های روایی و شیوه رهبری ۱۵۳

۲-۱. آموزه توصیه به نرمش و رفق ۱۵۳

۲-۲. آموزه توصیه به شدت همراه با نرمش ۱۵۴

- ۱۵۵ ۳. مقتضای جمع بین آموزه‌ها
- ۱۵۷ ۳-۱. بررسی و تشریح «وَإَخْلِطِ الشَّدَّةَ بِضَفْتٍ مِنَ اللَّيْنِ»
- ۱۵۷ ۳-۱-۱. بررسی سندی
- ۱۵۹ ۳-۱-۲. تعریف واژگان
- ۱۶۴ ۳-۱-۳. بیان استدلال به روایت
- ۱۶۶ ۴. رهبری کریمانه و عناصر آن
- ۱۶۸ ۴-۱. اقتضایی بودن رهبری کریمانه
- ۱۶۹ ۴-۲. نحوه اختلاط عناصر رهبری کریمانه
- ۱۷۳ ۴-۲-۱. اختلاط غیرتوأمان شدت با حجم زیادی از نرمش
- ۱۷۳ ۴-۲-۲. اختلاط توأمان شدت با حجم زیادی از نرمش
- ۱۷۴ ۴-۲-۳. اختلاط توأمان شدت با نرمش کم
- ۱۷۶ ۵. شاخص‌های نرمش رهبری کریمانه
- ۱۷۷ ۵-۱. تفقد
- ۱۸۱ ۵-۲. انتقادپذیری
- ۱۸۶ ۵-۳. گذشت و تعافل
- ۱۸۹ ۵-۴. گوش دادن مؤثر
- ۱۹۳ ۵-۵. در دسترس بودن
- ۱۹۷ ۵-۶. رعایت ظرفیت‌ها
- ۲۰۰ ۵-۷. مشورت و نظرخواهی
- ۲۰۴ ۵-۸. گشاده‌رویی و فروتنی
- ۲۰۶ ۵-۹. تحمل، مدارا، و سازگاری
- ۲۱۴ ۶. شدت عمل در رهبری کریمانه
- ۲۱۸ ۶-۱. مواضع شدت عمل
- ۲۲۰ ۶-۲. شدت عمل یا تنبیه
- ۲۲۰ ۶-۳. استثنای پذیرش شدت عمل
- ۲۲۱ ۶-۴. شدت عمل شدید با افراد ممتاز
- ۲۲۴ ۶-۵. شدت عمل در سیره رسول خدا ﷺ
- ۲۲۵ ۶-۶. شدت عمل در سیره امیرالمؤمنین (علیه السلام)

۲۲۵.....	۶-۶-۱. نامه به کارگزار خود زیادبن ابیه.....
۲۲۵.....	۶-۶-۲. برخورد سخت حضرت با یاران خود.....
۲۲۶.....	۶-۶-۳. نامه به کارگزار خود منذر بن جارود عبیدی.....
۲۲۷.....	۴-۶-۶. نامه به کارگزار خود مصقله بن هئیره شیبانی.....
۲۲۸.....	۷. اهداف رهبری کریمانه.....
۲۳۰.....	۸. تجلی رهبری کریمانه در مدیریت.....
۲۳۱.....	۹. رهبری کریمانه فراسازمانی.....
۲۳۲.....	نتیجه‌گیری.....
۲۳۵.....	فصل پنجم: منابع قدرت در رهبری
۲۳۵.....	۱. قدرت و رهبری.....
۲۳۷.....	۲. انواع قدرت.....
۲۳۸.....	۲-۱. قدرت قانونی.....
۲۴۰.....	۲-۲. قدرت پاداش.....
۲۴۲.....	۲-۳. قدرت اجبار.....
۲۴۴.....	۲-۴. قدرت تخصص و اطلاعات.....
۲۴۷.....	۲-۵. قدرت مرجعیت.....
۲۴۹.....	۲-۵-۱. قدرت اخلاق.....
۲۵۶.....	۲-۵-۲. قدرت معنویت.....
۲۵۹.....	نتیجه‌گیری.....
۲۶۱.....	نتیجه‌گیری تحقیق
۲۶۵.....	منابع و مأخذ.....
۲۷۷.....	فهرست آیات.....
۲۸۳.....	فهرست روایات.....
۲۸۹.....	نمایه اعلام.....
۲۹۳.....	نمایه موضوعی.....

پیشگفتار

در پرتو پیروزی انقلاب اسلامی ایران، بار دیگر تعالیم متعالی و مترقی اسلام، به‌عنوان معارف نجات‌بخش، در عرصه حیات انسان معاصر ظاهر گردید. تجدید حیات اسلام از سوی سبب بیداری و خودباوری ملت‌های مسلمان شد و از دیگر سو باعث نمایان شدن مسأله بایگی مسلک‌ها و مکاتب بشرساخته و نظام‌های مبتنی بر آن‌ها در میان دیگر ملل گشت.

بایستگی بسط تحقیق و مطالعه متقن و منسجم، نظر به بردازی و نوآوری در زمینه مبانی معارف دینی و نظامات اجتماعی مبتنی بر آن، و ضرورت پرداخت عالمانه و روزآمد به «حوادث واقعه فکری» به فراخور شرایط کنونی و درخور این رستخیز رهایی‌بخش، و نیز لزوم آسیب‌شناسی فرهنگ ملی، دفاع درست و دقیق از دین و زدودن پیرایه‌های موهوم و موهون از ساحت قدسی آن، و صیانت از هویت فرهنگی و سلامت فکری اقشار تحصیل‌کرده و نسل جوان کشور تأسیس نهاد علمی — پژوهشی محض و کارآمدی را فرض می‌نمود. به اقتضای ضرورت‌های پیش‌گفته، حسب‌الامر رهبر فرهیخته انقلاب اسلامی آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای علیه‌السلام و با تلاش و تدبیر آیت‌الله علی‌اکبر رشاد، «پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی» به‌عنوان نهادی علمی — فکری و دانشگاهی — حوزوی در سال ۱۳۷۳ تأسیس شد.

پژوهشگاه دارای شخصیت حقوقی مستقل و در حکم نهاد عمومی و غیردولتی است که اکنون در قالب چهار پژوهشکده «حکمت و دین‌پژوهی»،

«نظام‌های اسلامی»، «فرهنگ و مطالعات اجتماعی»، «دانشنامه‌نگاری دینی» و چند مؤسسه وابسته، برای تحقق اهداف مذکور در اساسنامه مصوب خود فعالیت می‌کند.

پژوهشکده نظام‌های اسلامی - که مشتمل بر پنج گروه اقتصاد، فقه و حقوق اسلامی، سیاست، اخلاق، و مدیریت است - به طور خاص با مطالعه نظامات اجتماعی، اهداف ذیل را تعقیب می‌کند:

۱. کشف و طراحی نظام‌های سیاسی، حقوقی، اقتصادی، اخلاقی، و مدیریتی اسلام؛

۲. تحقیق و تبیین عالمانه مبانی و مباحث اساسی نظامات اجتماعی اسلام و ارائه الگوهای کاربردی در قلمرو آن؛

۳. آسیب‌شناسی نظری و کاربردی نظام جمهوری اسلامی ایران و مدرسانی به مسئولان امور و بسترسازی برای تحقق کامل تر نظام‌های اسلامی؛

۴. تحقیق در باب مسائل مستحدثه به انگیزه گشایی در زمینه نیازهای نوپیدای فقهی؛

۵. پاسخگویی به شبهات مطرح در باب فقه و نظام‌های سیاسی، حقوقی، اقتصادی، اخلاقی، و مدیریتی اسلام؛

۶. شناخت و نقد علمی مکاتب و نظامات معارض.

پژوهش حاضر با عنوان رهبری کریمانه در مدیریت اسلامی تألیف حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر علی آقا پیروز است که با مراجعه به منابع اسلامی تلاش کرده دیدگاه اسلامی در موضوع سبک رهبری در سطح سازمان را کشف و با عنوان «رهبری کریمانه در مدیریت اسلامی» ارائه نماید. به جرت می‌توان گفت نویسنده نظریه‌ای جدید در این باب به جامعه علمی عرضه کرده است.

صاحب این اثر دارای تألیفات معتابیهی در حوزه مدیریت اسلامی است و آثار ارزشمندی را به جامعه علمی ارائه کرده. مدیریت در اسلام، رویکرد

مدیریتی به رهبری امام خمینی (ره)، پرتوی از مدیریت امام خمینی (ره)، مدیریت فرهنگی تبلیغی، و بررسی فقهی مدیریت زنان در مناصب سیاسی از جمله آثار ایشان است.

مجموعه حاضر در پنج فصل تدوین شده است. فصل اول به کلیات و مفاهیم، فصل دوم به نظریه‌های رهبری، فصل سوم به مبانی و اصول رهبری در مدیریت اسلامی، فصل چهارم به شیوه رهبری در مدیریت اسلامی، و فصل پنجم به منابع قدرت در رهبری اختصاص یافته است. مجموع این فصول پاسخ به سؤال اصلی تحقیق است که رهبری کریمانه در مدیریت اسلامی را معرفی و ارائه می‌کند.

بر خود فرض می‌دانیم از محقق محترم جناب آقای دکتر علی آقا پیروز و همچنین ارزیابان محترم این اثر آقایان دکتر محمداسماعیل رستمی‌نیا و حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر مجتبی درودی که در به ثمر رسیدن این مجموعه ما را یاری داده‌اند، کمال تشکر و قدردانی خود را ابراز نماییم. در خاتمه امیدواریم خوانندگان فرهیخته این کتاب با ارائه نظرات ارزنده خود، ضمن کمک به تکمیل این مجموعه ارزشمند، ما را در ارائه آثار برتر دیگر یاری فرمایند.

گروه مدیریت

پژوهشکده نظام‌های اسلامی